

Vergaderjaar 1986–1987

19 795 (R 1321)**Wijzigingen van het Verdrag inzake de Internationale Organisatie voor Maritieme Satellieten (INMARSAT) en van de Exploitatie-Overeenkomst; Londen, 16 oktober 1985****Nr. 1**

Ter griffies van de Eerste en Tweede Kamer der Staten-Generaal ontvangen 25 november 1986. De wens dat deze overeenkomst aan de uitdrukkelijke goedkeuring van de Staten-Generaal zal worden onderworpen, kan door of namens een van beide Kamers of door ten minste vijftien leden van de Eerste Kamer dan wel dertig leden van de Tweede Kamer of de Gevolmachtigde Ministers van de Nederlandse Antillen of van Aruba te kennen worden gegeven op uiterlijk 25 december 1986.

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitters van de Eerste Kamer en van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 14 november 1986

Ter voldoening aan het ter zake bepaalde in de Grondwet en het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden¹, de Raad van State van het Koninkrijk gehoord, heb ik de eer u hierbij ter stilzwijgende goedkeuring over te leggen de op 16 oktober 1985 te Londen tot stand gekomen wijzigingen van het Verdrag inzake de Internationale Organisatie voor Maritieme Satellieten (INMARSAT), en van de Exploitatie-Overeenkomst (Trb. 1986, 50). Een toelichtende nota bij deze wijzigingen gelieve u hiernevens aan te treffen.

De goedkeuring wordt voor het gehele Koninkrijk gevraagd.

Aan de Gouverneurs van de Nederlandse Antillen en van Aruba is verzocht hogergenoemde stukken op 25 november 1986 over te leggen aan de Staten van de Nederlandse Antillen en de Staten van Aruba.

De Gevolmachtigde Ministers van de Nederlandse Antillen en van Aruba zijn van deze overlegging in kennis gesteld.

De Minister van Buitenlandse Zaken
H. van den Broek

¹ Art. 91, (1), add. art. XXI, GW; Art. 61, (3), G.W. 1972, en Art. 24 Statuut

² Ter inzage gelegd op de bibliotheek

TOELICHTENDE NOTA

1. Inleiding

In 1979 is het Koninkrijk der Nederlanden partij geworden bij het Verdrag inzake de Internationale Organisatie voor Maritieme Satellieten (INMARSAT) en Exploitatieovereenkomst (Trb. 1978, 122 en Trb. 1979, 129). De bij dit Verdrag opgerichte internationale organisatie, INMARSAT, is in 1982 begonnen met de exploitatie van een satellietcommunicatiesysteem ten behoeve van de scheepvaart.

Sinds haar ontstaan in 1976 groeide het aantal landen dat bij INMARSAT is aangesloten van 28 naar thans 47. Het aantal schepen met satellietcommunicatie-apparatuur groeide gedurende dezelfde periode tot thans ruim 4200. Als gevolg van deze sterke groei, alsmede door een intensief gebruik van de apparatuur, groeide INMARSAT uit tot een financieel goed lopende organisatie.

Reeds bij de oprichting van INMARSAT hebben de landen die toen partij bij het Verdrag waren in een aanbeveling neergelegd dat INMARSAT de institutionele, financiële, technische en operationele consequenties van het gebruik door INMARSAT van satellieten, zowel geschikt voor de maritieme als de aeronautische gemeenschap, zou bestuderen. In navolging van deze aanbeveling heeft INMARSAT contacten gehad met onder andere ICAO (International Civil Aviation Organization) en IATA (International Air-Traffic Association) met het doel een beter begrip te krijgen van de behoeften van de aeronautische diensten.

Door INMARSAT zullen studies worden uitgevoerd die er op gericht zijn de door de aeronautische diensten gewenste faciliteiten aan te kunnen bieden. Marketingstudies hebben aangetoond dat het leveren van satellietcommunicatie aan deze groep van gebruikers een gunstig effect heeft op de exploitatie van de organisatie.

Teneinde het voor INMARSAT institutioneel mogelijk te maken haar diensten uit te breiden tot de luchtvaart is tijdens de vierde zitting van de Assemblée van INMARSAT in oktober 1985 een aantal wijzigingen van het Verdrag en de Exploitatieovereenkomst aangenomen.

2. Wijzigingen van het verdrag

2.1. Algemeen

De wijzigingen van het Verdrag kunnen onderscheiden worden in wijzigingen van materiële en redactionele aard. Voor de toelating van de aeronautische dienst dienen een aantal artikelen, zoals de artikelen 7, 21 en 32, slechts redactioneel gewijzigd te worden.

Een drietal materiële wijzigingen in de artikelen 3, 8 en 27 verdient nadere toelichting.

2.2. Artikel 3

In artikel 3 van het Verdrag is het doel van de organisatie omschreven. Daarin wordt onder meer bepaald dat INMARSAT voorzieningen *dient* te leveren voor de verbetering van maritieme communicatie. Deze algemene doelstelling wordt in artikel 5 nader uitgewerkt, namelijk dat INMARSAT dient te werken op een gedegen economische en financiële grondslag.

Het wel of niet leveren van bepaalde diensten door INMARSAT wordt in de praktijk bepaald door de Raad, waarbij een gedegen afweging plaatsvindt van operationele en commerciële factoren.

De redactie van artikel 3 zou echter, aldus de grootste aandeelhouder in INMARSAT – te weten de Verenigde Staten – de organisatie kunnen verplichten de daarin omschreven diensten te moeten leveren, onafhankelijk van het bepaalde in artikel 5. Gezien de altijd bestaande onzekerheid bij het beginnen van een nieuwe dienst werd derhalve gekozen voor de bewoordingen «Het doel van de Organisatie is het beschikbaar stellen van de voor de verbetering van de maritieme en, *voor zover mogelijk*, de aeronautische berichtgeving noodzakelijke ruimtesector.....».

Het advies van de Raad van State wordt niet openbaar gemaakt op grond van het bepaalde in artikel 25a, derde lid, onder b, van de Wet op de Raad van State.

2.3. Artikel 8

Bij het incorporeren van de aeronautische satellietcommunicatie in INMARSAT is principeel gekozen voor het standpunt dat het verlenen van deze dienst *niet* het prerogatief van INMARSAT is. Dit aspect dient te worden gezien in het licht van het huidige artikel 8 van het Verdrag, waarin wordt bepaald dat partijen verplicht zijn INMARSAT te melden wanneer in hun land *maritieme* satellietfaciliteiten anders dan via INMARSAT worden opgezet. In de praktijk komt deze bepaling neer op een exclusief recht voor INMARSAT voor het leveren van maritieme satellietcommunicatie. De Assemblée was van mening dat in verband met de samenwerking met de aeronautische gemeenschap het de voorkeur verdient dat INMARSAT geen exclusief recht heeft op het leveren van satellietcommunicatie voor de luchtvaart. De meest geschikte weg voor INMARSAT om deze diensten naar zich toe te trekken en te behouden is om deze tegen hoge kwaliteit en aanvaardbare prijs te leveren. De plicht tot het melden van concurrerende diensten werd derhalve niet uitgebreid tot de aeronautische satellietcommunicatievoorzieningen.

2.4. Artikel 27

Uitgangspunt bij de herziening van artikel 27, dat de betrekkingen met andere internationale organisaties regelt, is dat de verdragen betreffende enerzijds INMARSAT en anderzijds die van de organisaties waarmee zij nauw samen dient te werken, geen conflicterende of overlappende bepalingen bevatten.

Aan dit uitgangspunt wordt voldaan door de bepaling in het gewijzigde artikel 27 die als volgt luidt: .....«De Organisatie dient in het bijzonder rekening te houden met de desbetreffende internationale normen, reglementen, resoluties, procedures en aanbevelingen van de Internationale Maritieme Organisatie en de Internationale Organisatie voor Burgerluchtvaart.»

Teneinde de relatie tussen ICAO en INMARSAT nader te regelen, besloot de Assemblée de Raad in overweging te geven de Directeur-Generaal van INMARSAT te machtigen een overeenkomst te sluiten tussen beide organisaties, waarin de bevoegdheden die ICAO krachtens het ICAO-verdrag (Trb. 1973, 109, laatstelijk Trb. 1985, 45) heeft, worden erkend. Tevens zal deze overeenkomst de basis zijn voor de juiste coördinatie en samenwerkig met betrekking tot de planning van het ruimtesegment.

3. Wijzigingen van de overeenkomst

De uitbreiding van de diensten van INMARSAT tot de luchtvaart maakt tevens wijziging van een aantal artikelen uit de Exploitatieovereenkomst noodzakelijk. Deze wijzigingen zijn slechts van redactionele aard en behoeven derhalve naar het voorkomt geen nadere toelichting.

4. Naam van de organisatie

De Assemblée achtte het vooralsnog niet opportuun de naam van de organisatie te veranderen.

5. Financiële consequenties

Zoals onder punt 2.2. vermeld, dient INMARSAT op grond van artikel 5 te werken op een gedegen economische en financiële grondslag. Als nadere uitwerking van het in artikel 5 bepaalde heeft de Raad van INMARSAT het rendementscriterium gesteld op 14% van het geïnvesteerd vermogen. De toekomstige op het terrein van aeronautische satellietcommunicatie te plegen investeringen dienen eveneens aan deze eis te voldoen.

6. Aanvaarding van de wijzigingen

Ingevolge artikel 34 van het Verdrag en artikel XVIII van de Overeenkomst zullen de wijzigingen van kracht worden nadat de depositaris kennisgevingen van aanvaarding c.q. goedkeuring heeft ontvangen van tweederde van de Staten die op 16 oktober 1985 Partij bij het Verdrag waren c.q. de Overeenkomst hadden ondertekend en tenminste tweederde van het totaal der investeringsaandelen in hun bezit hadden.

Met betrekking tot de parlementaire aspecten van de wijzigingsprocedure valt het volgende op te merken.

De wijzigingen van het Verdrag worden aangenomen door de Assemblée en komen dus tot stand door middel van een besluit van een (orgaan van een) volkenrechtelijke organisatie. Voor het van kracht worden van de wijzigingen is echter vervolgens aanvaarding door tweederde van de Partijen vereist. Dit aanvaarden is een rechtshandeling waardoor (er aan medegewerkt wordt dat) het Koninkrijk wordt gebonden aan een (wijziging van een) verdrag, en is dus gelijk te stellen aan gebonden zijn in de zin artikel 91 van de Grondwet. Tot de aanvaarding zal dan ook ingevolge genoemde Grondwetsbepaling niet kunnen worden overgegaan dan nadat de wijzigingen parlementair zullen zijn goedgekeurd.

Het geval kan zich echter voordoen dat het Koninkrijk de wijzigingen (nog) niet heeft aanvaard en dat deze toch voor het Koninkrijk verbindend worden; namelijk, omdat zij door voldoende andere Partijen aanvaard zijn en dus voor alle Partijen verbindend zijn geworden. Als dit zich voordoet is niet alsnog parlementaire goedkeuring van de wijzigingen vereist, aangezien, doordat het vereiste van aanvaarding is komen te vervallen, artikel 93 van de Grondwet betreffende besluiten van (organen van) volkenrechtelijke organisaties dan van toepassing is. De binding vloeit in zo'n geval niet voort uit een nadere rechtshandeling van het Koninkrijk doch uit de bepaling van het Verdrag, die de binding voor de niet aanvaardende Staten voorschrijft. Vorenstaande is van overeenkomstige toepassing op de wijzigingen van de Overeenkomst.

7. Koninkrijkspositie

In verband met het feit dat het gehele Koninkrijk partij is bij het onderhavige Verdrag en de Exploitatieovereenkomst zullen de wijzigingen eveneens voor het gehele Koninkrijk gelden.

De Minister van Verkeer en Waterstaat,
N. Smit-Kroes

De Staatssecretaris van Buitenlandse Zaken,
P. R. H. M. van der Linden